

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра фінансів та економічної безпеки

07/03-392М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та
виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Банківська справа і страхування»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
усіх освітньо-професійних програм спеціальностей ННІЕМ
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІ економіки та менеджменту
Протокол № 4
від 12 грудня 2025 року

Рівне-2025

Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Банківська справа і страхування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх освітньо-професійних програм спеціальностей ННІЕМ денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Кондрацька Н. М., Котик О. В. – Рівне : НУВГП, 2025. – 26 с.

Укладачі: Кондрацька Н. М., к.е.н., доцент, Котик О. В., старший викладач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Шифр попередньої версії МВ: 06-03-304 М

Директор ННІЕМ

Ковшун Н. Е.

ЗМІСТ

1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни	3
2. Плани практичних занять	4
3. Задачі для самостійного вирішення.....	6
4. Комплексний практичний кейс	16
5. Завдання для самостійної роботи	17
6. Питання гарантованого рівня знань	20
7. Рекомендована література	23

© Н. М. Кондрацька,
О. В. Котик, 2025
© НУВГП, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Банківська справа і страхування» є нормативною (професійно орієнтованою) складовою підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти економічних спеціальностей і спрямована на формування системного бачення функціонування банківських та страхових інститутів у сучасній фінансовій системі.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань і практичних навичок щодо організації та регулювання банківської і страхової діяльності, особливостей функціонування фінансових посередників, а також здатності застосовувати отримані знання для аналізу сучасних процесів у фінансовому секторі України та міжнародному фінансовому середовищі.

У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні:

- засвоїти теоретичні основи формування та розвитку банківської системи України і міжнародної банківської системи;
- оволодіти знаннями щодо організаційних засад управління, створення, реорганізації та ліквідації банківських установ;
- ознайомитись із особливостями використання сучасних фінансових технологій;
- набути навичок аналізу процесів формування та розміщення фінансових ресурсів банків;
- дослідити роль банків на ринку цінних паперів та у сфері міжнародних розрахунків;
- навчитись аналізувати, розробляти та оцінювати банківські та страхові послуги, а також обґрунтовувати управлінські рішення у сфері банківської справи та страхування;
- сформувати уявлення про діяльність небанківських кредитно-фінансових установ;
- опанувати теоретичні та практичні аспекти страхової діяльності, класифікації страхування та пенсійного забезпечення.

В даній розробці наводяться основні питання підготовки студентів до практичних занять, задачі для вирішення, перелік тем самостійної та індивідуальної роботи, а також перелік рекомендованої літератури.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття 1.

Банківська система України: формування, функціонування і розвиток

Створення і розвиток банківської системи України. Особливості функціонування банківської системи України на сучасному етапі. Регулювання діяльності банківських та небанківських фінансових установ. Створення та розвиток міжнародної банківської системи.

Література [1, 4, 5, 8, 9, 14, 18, 19, 20, 23, 27, 30, 31, 33, 34, 35, 39]

Практичне заняття 2.

Організаційні основи створення, функціонування комерційних банків в Україні

Організаційно-функціональна структура та органи управління банку. Порядок реєстрації та ліцензування банківської діяльності. Порядок реорганізації та ліквідації банківських установ. Діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Література [1, 4, 5, 8, 9, 15, 17, 19, 20, 23, 27, 31, 33, 39]

Практичне заняття 3.

Формування та розміщення фінансових ресурсів банківських установ

Власний та залучений капітал банку. Активні операції банків. Особливості банківських послуг. Кредитні операції та послуги кредитного характеру. Лізингові операції банківських установ

Література [1, 4, 5, 7, 10, 15, 17, 19, 20, 23, 31, 33, 39]

Практичне заняття 4.

Діяльність банків на ринку цінних паперів, міжнародні розрахунки

Банки як професійні учасники ринку цінних паперів. Інститут первинних дилерів. Роль банків в організації розрахунків при міжнародних економічних відносинах. Поняття та організаційні засади валютних операцій.

Література [1, 4, 5, 7, 10, 15, 17, 19, 20, 23, 29, 30, 33, 37, 38, 39, 40]

Практичне заняття 5.

Діяльність небанківських кредитно-фінансових установ

Суть та поняття небанківських кредитних установ. Сутність та особливості функціонування кредитних спілок. Сутність та особливості функціонування ломбардів та мікрофінансових організацій. Сутність та особливості функціонування факторингових компаній.

Література [1, 4, 10, 16, 17, 19, 20, 24, 26, 27, 32, 33, 37, 38, 39, 40]

Практичне заняття 6.

Страхова організація як частина економічної системи

Сутність, принципи та основні поняття страхування. Особливості управління фінансовою стійкістю страховика. Державне регулювання страхової діяльності. Міжнародний досвід страхової діяльності.

Література [2, 3, 11, 13, 21, 22, 25, 28, 36, 39]

Практичне заняття 7.

Класифікація страхування

Особисте страхування. Страхування майна. Страхування відповідальності. Перестрахування і співстрахування.

Література [2, 3, 11, 13, 21, 22, 25, 28, 36, 39]

Практичне заняття 8.

Пенсійне страхування та забезпечення

Сутність та принципи недержавного пенсійного забезпечення в Україні. Діяльність недержавних пенсійних фондів. Пенсійні та накопичувальні програми страхових компаній.

Література [2, 3, 6, 11, 13, 21, 22, 25, 28, 36, 39, 40]

3. ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИРІШЕННЯ

Задача 1. Відомі наступні дані КБ „Надра ” статутний капітал - 10 млн.грн., розмір недосформованих резервів під можливі збитки становить 0,05 млн.грн., субординований капітал - 3 млн.грн., нерозподілений прибуток - 0,5 млн.грн. Також банк має кошти, вкладені в інші банки на умовах субординованого боргу у сумі 0,04 млн.грн. Визначте розмір регулятивного капіталу банку, а також з'ясуйте, чи є цей банк кооперативним, регіональним чи міжрегіональним, якщо 1 євро = 31,90 грн..

Задача 2. На основі наведених даних скласти балансовий звіт комерційного банку (млн. грн.).

1. Золоті сертифікати	20
2. Власні кошти	60
3. Цінні папери	120
4. Резерви комерційних банків	60
5. Готівка в обігу	210
6. Готівка в касі комерційного банку	15
7. Кредити комерційним банкам	140
8. Депозити казначейства	25
9. Кредити уряду	90

Задача 3. Депозити банку складають 35 тис. дол. Норма обов'язкового резервування 10 %. Визначити кредитний потенціал банку та банківської системи.

Задача 4. Визначити, як вплине на грошову масу запроваджене центральним банком підвищення норми обов'язкового резервування з 12 до 17 %. Загальна величина депозитів у всій банківській системі 350 млрд. грн.

Задача 5. Визначити грошовий мультиплікатор та мультиплікатор поточних рахунків, якщо норма обов'язкового резервування 15%, норма фактичного резервування 35%, відношення готівки до депозитів 40%.

Задача 6. Скласти баланс комерційного банку виходячи із наступних даних (тис. грн):

Зареєстрований статутний капітал банку – 280 000.

Кошти обласних бюджетів – 80 000.

Довгострокові кредити, які надані фізичним особам – 140 000.

Рахунки суб'єктів господарської діяльності за факторинговими операціями – 70 000.

Кошти, які надані суб'єктам господарської діяльності за операціями РЕПО – 60 000.

Ломбардні кредити, які отримані від НБУ – 120 000.

Банкноти та монети в обмінних пунктах – 190 000.

Банкноти та монети в касі банку — 260 000.

Кошти Державного казначейства України – 40 000.

Поточні рахунки суб'єктів господарської діяльності — 200 000

Задача 7. Скласти баланс банку на основі наведених операцій:

1. Банкноти та монети в касі банку 489000 грн.

2. Кореспондентський рахунок банку в НБУ 1050000 грн.

3. Короткострокові стабілізаційні кредити, що отримані від НБУ 188000 грн.

4. Нараховані витрати за короткостроковими кредитами, що отримані від НБУ 15000 грн.

5. Процентні витрати за короткостроковими кредитами, що отримані від НБУ 15000 грн.

6. Довгострокові кредити, що надані іншим банкам 63000 грн.

7. Прострочені нараховані доходи за кредитами, що надані іншим банкам 26000 грн.

8. Резерви під кредити, що оцінюються на індивідуальній основі 13000 грн.

9. Короткострокові кредити в інвестиційну діяльність, що надані суб'єктам господарювання 100000 грн.

10. Зараховані кошти на рахунку суб'єкта господарювання на вимогу 50000 грн.

11. Боргові цінні папери органів державної влади в портфелі банку на продаж 78000 грн.

12. Неамортизований дисконт за борговими цінними паперами в портфелі банку на продаж 18000 грн.

13. Короткострокові прості векселі, емітовані банком 94000 грн.

14. Неамортизований дисконт за короткостроковими цінними паперами власного боргу, емітованими банком 24000 грн.

15. Запаси матеріальних цінностей на складі 49000 грн.

16. Основні засоби 200000 грн.

17. Знос основних засобів 30000 грн.

18. Результати переоцінки основних засобів 70000 грн.

19. Емісійні різниці 29000 грн.

20. Комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування клієнтів 51000 грн.

21. Інші доходи 36000 грн.

22. Короткострокові вклади (депозити) фізичних осіб 1500000 грн.

Задача 8. Норма резервування депозитів становила в минулому році 40%, а в поточному збільшилась до 65%. Відношення готівки до депозитів залишилось незмінним – 50%. Величина грошової бази збільшилась з 240 млрд. грн. до 250 млрд.грн. Визначте, як вказані події вплинуть на грошову масу.

Задача 9. Скласти баланс центрального банку та визначити величину власних, залучених та запозичених коштів (млн. грн.).

1. Резервний фонд	20
2. Кошти на кореспондентському рахунку в НБУ	25

3. Статутний фонд	40
4. Кредити, отримані від інших банків	17
5. Каса	13
6. Дебітори	24
7. Кредитори	5
8. Депозити фізичних осіб	36
9. Кредити іншим банкам	70
10. Спецфонди	14

Задача 10. Кредит взятий у банку в розмірі 150 тис. грн. терміном на 4 роки під 25 % річних. Визначте наращену суму боргу, що одержить вкладник наприкінці терміну.

Задача 11. Визначити суму, яку необхідно внести в банк під 20 % річних, щоб за три роки наращена сума склала 85 тис. грн.

Задача 12. На скільки років повинен бути вкладений капітал у сумі 70 тис. грн. при ставці 15 % річних, щоб первісна сума зросла на 45 тис. грн.?

Задача 13. Визначити наращену суму боргу, яку одержить вкладник, вклавши 10 тис. грн. під 15 % річних, через 6 місяців.

Задача 14. Внесок у сумі 3,5 тис. грн. прийнятий 1 квітня під 18 % річних. Яку суму одержить вкладник 6 жовтня того самого року?

Задача 15. На скільки днів повинен бути вкладений капітал під 20 % річних, щоб первісна сума збільшилася в 2,5 рази?

Задача 16. Визначити наращену суму внеску, якщо капітал у сумі 5000 дол. США вкладений на три роки під 8 % за складною ставкою. Відсотки нараховуються:

а) 1 раз на рік; б) щомісячно, в) кожне півріччя; г) щокварталу

Задача 17. Підприємство взяло кредит в банку в сумі 400 тис. грн. строком на 60 днів. Погашало кредит у розстрочку: через 30 днів по 200 тис. грн. Визначити суму, яку сплатить підприємство банку, якщо позичковий процент становить 25% річних.

Задача 18. Підприємство взяло кредит в банку в сумі 50 тис. грн. строком на 30 днів під 15 % річних. Погасило кредит підприємство із запізненням на 8 календарних днів. Визначити суму, яку сплатить підприємство банку, якщо плата за прострочений кредит становить 0,4 % за кожен календарний день прострочки.

Задача 19. Вкладник на початку року поклав на ощадний рахунок 700 грн. під 10 % річних. Визначити дохід вкладника за один рік, якщо протягом цього року на рахунку відбувався наступний рух коштів:

Дата	Вклад		
	Надходження	Видаток	Залишок
01.01	700		
10.02		50	
12.04		150	
15.06	250		
02.09		420	
18.12	220		

Задача 20. Комерційний банк залучив строковий депозит у розмірі 1500 грн. на термін з 20 травня до 25 липня під відсоткову ставку 15% річних. Необхідно розрахувати суми відсоткових платежів, використовуючи різні методи визначення кількості днів.

Задача 21. Комерційний банк залучає строковий депозит юридичної особи у розмірі 75000 грн. на три місяці на термін з 05

серпня до 05 листопада за річною відсотковою ставкою 10%. Відсотки нараховуються щомісячно і сплачуються не пізніше 1-го числа кожного місяця. Кількість днів згідно з угодою обчислюється за методом факт/факт. Необхідно розрахувати щомісячні платежі за відсотками та платіж по закінченні дії депозитної угоди.

Задача 22. Підприємство звернулось у банк з проханням викупити рахунки фактури на суму 400 000 грн. Плата за кредит - 25% річних. Середній термін обертання коштів у розрахунках з покупцем -15 днів. Комісійна винагорода за факторингове обслуговування 5%. Необхідно розрахувати плату за факторинг.

Задача 23. Банк у Києві встановив такий курс долара США: купівля – 27,30 грн., продаж – 27,60 грн. Визначте:

- а) скільки гривень можна одержати за 250 доларів;
- б) скільки доларів можна купити на 200 тис. грн.

Задача 24. У клієнта рахунок в доларах, а він хоче внести на депозит 250 000 польських злотих. Курс валют наступний:

- 1) Долари: купівля – 27,3 грн. продаж – 27,6 грн.
 - 2) Польський злотий: купівля – 7,25 грн. продаж – 7,30 грн
- Визначте скільки доларів клієнту потрібно вкласти на депозит.

Задача 25. На основі наведених даних проаналізувати кредитоспроможність підприємства та зробити висновок щодо доцільності надання кредиту.

Показники	Сума, тис. грн.
Актив балансу	
Основні засоби	31,0
Готова продукція	52,0
Виробничі запаси	4,0
Каса в національній валюті	1,0
Розрахунковий рахунок	5,0

Дебітори	21,0
Пасив балансу	
Статутний фонд	19,0
Фонди підприємства	15,0
Амортизаційний фонд	6,0
Довгострокові позики	57,0
Кредитори	17,0

Задача 26. Якого рівня прибутковості активів має досягти банк, аби забезпечити прибутковість капіталу на рівні 15%, якщо відношення акціонерного капіталу до активів становить 1) 1:35; 2) 1:15.

Задача 27. Перед менеджментом банку поставлено завдання підвищити показник прибутковості капіталу ROE до 18%. Банк має активи в розмірі 20 000 тис. грн., а капітал становить 2000 тис. грн. Операційні витрати плануються в розмірі 495 тис. грн., податки — 105 тис. грн., непроцентні доходи 80 тис. грн. Знайдіть процентний дохід, який забезпечив би бажаний рівень прибутковості капіталу.

Задача 28. Визначте мультиплікативний ефект банку «Омега» виходячи з наступних даних:

1. Валовий прибуток банку – 28591 тис. грн.
2. Відсотковий прибуток банку – 16597 тис. грн.
3. Валові витрати банку – 25009 тис. грн.
4. Відсоткові витрати банку – 7059 тис. грн.
5. Економічна рентабельність банку – 8,1 %
6. Зобов’язання банку – 296454 тис. грн.
7. Платні залучені ресурси – 136370 тис. грн.
8. Сукупні активи банку – 349 078 тис. грн.

Задача 29. Виходячи з вихідних даних банку «Промінвест» проведіть розрахунок розміру власного капіталу банку в

наступному році для збереження співвідношення власного капіталу і активів банку на рівні минулого року.

№ з/п	Показники	Попередній рік	Наступний рік
1	Сукупні активи банку, тис. грн	455810	4967150
2	Валовий прибуток банку, тис. грн	55100	40000
3	Нерозподілений прибуток банку, %	42,0	53,0

Весь прибуток банку оподатковується за ставкою 18 %.

Задача 30. Комерційний банк випустив 40 тис. шт. акцій на загальну суму 400 тис. грн. Серед них привілейовані акції становлять 25 % з фіксованим доходом по них 20 % річних. Річний прибуток, що залишається в розпорядженні банку після сплати податків і платежів до фондів, становить 120 тис. грн. Провести розподіл дивідендів між учасниками акцій.

Задача 31. Комерційний банк здійснив емісію звичайних акцій загальною кількістю 9000 тис. шт. номінальною вартістю 25 грн., привілейованих акцій загальною кількістю 400 тис. шт. номіналом 25 грн. Із загальної кількості емітованих акцій 2500 тис. звичайних акцій були продані за ціною 34 грн. за одну акцію, 90 тис. привілейованих акцій були продані за ціною 40 грн. за акцію. Визначте розмір статутного капіталу банку та розмір його емісійного доходу.

Задача 32. Визначте, яке буде страхове відшкодування для різних варіантів збитків відповідно до наступних вихідних даних:
 А) страхова сума 150 000 грн, безумовна франшиза 25%, збитки страхувальника у разі настання різних випадків становлять 18000 грн, 27000 грн, 45000 грн.
 Б) страхова сума 250 000 грн, безумовна франшиза 35%, збитки страхувальника у разі настання різних випадків становлять 20000 грн, 50000 грн, 75000 грн.

Задача 33. Визначте, яке буде страхове відшкодування для різних варіантів збитків відповідно до наступних вихідних даних:

А) страхова сума 180 000 грн, умовна франшиза 25%, збитки страхувальника у разі настання різних випадків становлять 30000 грн, 44000 грн, 65000 грн.

Б) страхова сума 350 000 грн, умовна франшиза 20%, збитки страхувальника у разі настання різних випадків становлять 25000 грн, 40000 грн, 65000 грн.

Задача 34. Балансова вартість механічного цеху підприємства з урахуванням зносу становить 77 млн.грн. Унаслідок поведі цех частково було зруйновано, тому впродовж 2 місяців виконувати роботи щодо його відновлення. Визначте суму прямого, непрямого й загального збитків, якщо втрати прибутку за один місяць простою становить 85 млн.грн., витрати на відновлення цеху – 50 млн.грн., на розчищення території – 2,5 млн.грн. У цеху на момент поведі знаходилась продукція на суму 28 млн. грн., а сума від здавання металобрухту склала 4,5 млн.грн.

Задача 35. Страхова оцінка об'єкта 800 тис.грн. Страхова сума 700 тис.грн. Збитки внаслідок пожежі 400 тис.грн. Визначте величину відшкодування в разі пропорційної відповідальності і відповідальності за першим ризиком.

Задача 36. Визначте страхове покриття за системою першого ризику та системою пропорційної відповідальності, якщо вартість застрахованого майна становить 18 тис. грн., страхова сума за договором страхування 12 тис. грн., договором передбачена безумовна франшиза 6 %, а збиток страхувальника внаслідок страхової події 15 тис.грн.

Задача 37. Визначте вартість страхового поліса зі страхування медичних витрат для групи студентів, які виїжджають в європейську країну, якщо:

1) чисельність групи – 18 чол.;

- 2) страхова сума – 20 тис. євро на кожного;
- 3) термін перебування за кордоном – 17 діб;
- 4) страховий тариф: на 7 діб – 0,95 %, на 15 діб – 0,9 %, на 30 діб – 0,85 %. з однієї особи;
- 5) скидка за чисельність групи: до 10 чол. – 5%, до 20 чол. – 10%, до 30 чол. – 15%.

Задача 38. Громадянин застрахував автомобіль за ризиком «каско». Страхова оцінка і страхова сума автомобіля співпадають і становлять 95 тис. грн. Безумовна франшиза 3%. Страхові тарифи такі:

- за знищення і пошкодження внаслідок ДТП – 3%;
- за знищення і пошкодження внаслідок стихійного лиха – 0,2%;
- за крадіжку або угон машини третіми особами – 5%.

Страхова компанія надає скидку з тарифів за «повним каско» – 15%.

Задача 39. Група туристів у кількості 50 чоловік уклала договір добровільного страхування від нещасних випадків. Термін дії договору – 5 днів. Страхова сума 1000 грн. на особу. Страховий тариф – 1%.

Визначте:

- 1) страхову премію, якщо СК надає знижку до платежу 5% при кількості застрахованих осіб більше ніж 20 чоловік;
- 2) страхове відшкодування, якщо під час подорожі 1 особа отримала травму, лікування якої тривало 30 днів, а за кожний день непрацездатності СК відшкодовує 0,2% страхової суми.

Задача 40. Визначте величину зароблених страхових премій СК, якщо:

- сума незароблених страхових премій на початок року - 260 тис. грн.,
- сума незароблених страхових премій на кінець року – 320 тис. грн.;

- надходження страхових премій за договорами страхування за рік – 640 тис. грн.;
- премії, сплачені перестраховикам – 35 тис. грн.;
- надходження страхових премій за договорами перестраховування за рік – 160 тис. грн.

4. КОМПЛЕКСНИЙ ПРАКТИЧНИЙ KEYС ОТП БАНК: СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ, РЕСУРСИ ТА БАНКІВСЬКІ ПОСЛУГИ

Завдання 1. Розкрийте структуру управління банком та особливості прийняття рішень на різних рівнях.

Завдання 2. Проаналізуйте фінансові ресурси банку, а також джерела їх формування.

Завдання 3. Зберіть та систематизуйте інформацію про діяльність банку на ринку позик та депозитів.

Завдання 4. Зберіть та систематизуйте інформацію про діяльність банку на валютному ринку.

Завдання 5. Зберіть та систематизуйте інформацію про діяльність банку на фондовому ринку.

Завдання 6. Зберіть та систематизуйте інформацію про діяльність банку із надання факторингових та лізингових послуг.

Завдання 6. Зберіть та систематизуйте інформацію про сучасні технології, що використовуються банком.

Завдання 7. Виділіть основні переваги та недоліки виходу банків на фінансовий ринок.

Завдання 8. Виділіть особливості надання фінансових послуг комерційними банками у порівнянні з іншими інституціями.

Завдання 9. На основі кейсу, проаналізуйте особливості функціонування фінансового ринку в Україні.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Студенти самостійно опрацьовують питання нищенаведених тем, використовуючи рекомендовану літературу (табл. 1).

Таблиця 1

Рекомендовані завдання для самостійної роботи

Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Рекомендована література
Тема 1. Банківська система України: формування, функціонування і розвиток	Опрацювати нормативно-правові акти, що регулюють діяльність банківської системи України. Проаналізувати етапи становлення та розвитку банківської системи України. Дослідити сучасні тенденції та проблеми функціонування банківської системи України. Порівняти модель банківської системи України з моделями банківських систем розвинених країн. Підготувати аналітичний огляд ролі НБУ у забезпеченні стабільності фінансової системи.	1, 4, 5, 8, 9, 14, 18, 19, 20, 23, 27, 30, 31, 33, 34, 35, 39
Тема 2. Організаційні основи створення, функціонування комерційних банків в Україні	Опрацювати вимоги щодо реєстрації та ліцензування банківської діяльності. Дослідити організаційно-функціональну структуру банку. Проаналізувати повноваження органів управління банку. Управління EGS-ризиками у банківській сфері. Розглянути процедури реорганізації та ліквідації банківських установ. Проаналізувати діяльність Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.	1, 4, 5, 8, 9, 15, 17, 19, 20, 23, 27, 31, 33, 39

Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Рекомендована література
Тема 3. Формування та розміщення фінансових ресурсів банківських установ	Дослідити джерела формування власного та залученого капіталу банку. Проаналізувати структуру активів банку. Охарактеризувати основні види банківських послуг. Провести порівняльний аналіз окремих банківських послуг. Дослідити кредитні операції та послуги кредитного характеру. Проаналізувати лізингові операції банківських установ. Вивчити особливості використання сучасних технологій у банківській сфері.	1, 4, 5, 7, 10, 15,17, 19, 20, 23, 31, 33, 39
Тема 4. Діяльність банків на ринку цінних паперів, міжнародні розрахунки	Опрацювати законодавство щодо діяльності банків на ринку цінних паперів. Дослідити функції банків як професійних учасників фондового ринку. Проаналізувати інститут первинних дилерів. Охарактеризувати форми міжнародних розрахунків. Дослідити організаційні засади валютних операцій банків.	, 4, 5, 7, 10, 15,17, 19, 20, 23, 29, 30, 33, 37, 38, 39, 40
Тема 5. Діяльність небанківських кредитно-фінансових установ	Визначити сутність та класифікацію небанківських кредитно-фінансових установ. Проаналізувати діяльність кредитних спілок. Дослідити особливості функціонування ломбардів і мікрофінансових організацій. Охарактеризувати діяльність факторингових компаній. Провести порівняльний аналіз небанківських послуг. Порівняти регулювання діяльності банківських і небанківських установ.	1, 4, 10, 16, 17, 19, 20, 24, 26, 27, 32, 33, 37, 38, 39,40

Тема самостійної роботи	Короткий зміст	Рекомендована література
Тема 6. Страхова організація як частина економічної системи	Опрацювати сутність, принципи та функції страхування. Проаналізувати фінансову стійкість страхової компанії. Дослідити державне регулювання страхової діяльності. Вивчити міжнародний досвід страхової діяльності. Підготувати аналітичний огляд стану страхового ринку України. Проаналізувати та порівняти страхові послуги. Вивчити особливості використання сучасних страхових технологій.	2, 3, 11, 13, 21, 22, 25, 28, 36, 39
Тема 7. Класифікація страхування	Охарактеризувати види особистого страхування. Проаналізувати страхування майна. Дослідити страхування відповідальності. Розглянути механізми перестрахування та співстрахування. Підготувати порівняльну характеристику страхових послуг.	2, 3, 11, 13, 21, 22, 25, 28, 36, 39
Тема 8. Пенсійне страхування та забезпечення	Опрацювати принципи недержавного пенсійного забезпечення. Дослідити діяльність недержавних пенсійних фондів. Проаналізувати пенсійні та накопичувальні програми страхових компаній. Проаналізувати поведінку споживачів на ринку пенсійних і накопичувальних продуктів. Порівняти солідарну та накопичувальну пенсійні системи. Оцінити перспективи розвитку пенсійного страхування в Україні. Запропонувати управлінські рішення щодо підвищення довіри населення до пенсійних програм. Вивчити особливості використання сучасних технологій у сфері пенсійного страхування.	2, 3, 6, 11, 13, 21, 22, 25, 28, 36, 39, 40

Індивідуальна робота студентами денної та заочної форми навчання виконується у вигляді курсової роботи, що враховуються при поточному оцінюванні знань. Вимоги. Структура та порядок оцінювання курсової роботи наведено у методичних вказівках.

6. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ

1. Суть та значення фінансово-кредитних установ.
2. Види фінансово-кредитних установ.
3. Фактори, які впливають на організаційну структуру та правове регулювання банківської системи.
4. Характеристика однорівневої та дворівневої банківської системи.
5. Головні цілі банківської системи.
6. Функції банківської системи.
7. Загальні та специфічні риси банківської системи.
8. Принципи побудови комерційних банків.
9. Особливості формування та умови функціонування банківських систем країн ринкової економіки.
10. Вимоги до формування статутного капіталу новостворюваного банку.
11. Державна реєстрація банку.
12. Процес реєстрації новостворюваного банку.
13. Ознаки відсутності бездоганної ділової репутації юридичної та фізичної особи засновників (учасників) і керівників банку.
14. Призначення ліцензування банківської діяльності.
15. Порядок ліцензування банківської діяльності.
16. Умови відкриття філій українських банків на території та за межами України.
17. Організаційно-функціональна структура комерційного банку.

18. Повноваження та відповідальність органів управління банку.
19. Сутність та види реорганізації банківських установ.
20. Порядок ліквідації банківських установ.
21. Роль та функції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.
22. Сутність власного капіталу банку та його функції.
23. Джерела формування залучених ресурсів банку.
24. Сутність та класифікація активних операцій банків.
25. Кредитні операції банків та їх роль у фінансовій системі.
26. Банківські послуги та їх класифікація.
27. Лізингові операції банків та їх економічна сутність.
28. Банки як професійні учасники ринку цінних паперів.
29. Інститут первинних дилерів та його значення для фінансового ринку.
30. Сутність та види міжнародних розрахунків.
31. Поняття валютних операцій банків та їх класифікація.
32. Сутність та роль небанківських кредитно-фінансових установ.
33. Особливості діяльності кредитних спілок.
34. Особливості функціонування ломбардів.
35. Сутність та специфіка діяльності мікрофінансових організацій.
36. Факторингові компанії та їх роль у фінансовій системі.
37. Сутність страхування та його роль в економіці.
38. Принципи страхування.
39. Функції страхування.
40. Фінансова стійкість страхової компанії та фактори її забезпечення.
41. Державне регулювання страхової діяльності в Україні.
42. Особисте страхування: сутність та види.
43. Страхування майна: сутність та особливості.
44. Страхування відповідальності та його значення.

45. Перестрахування та співстрахування: сутність і відмінності.
46. Сутність пенсійного страхування та пенсійного забезпечення.
47. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні.
48. Діяльність недержавних пенсійних фондів.
49. Пенсійні та накопичувальні програми страхових компаній.
50. Роль банківських і страхових установ у забезпеченні фінансової стабільності економіки.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Банківські операції і технології : навч.-метод. посіб. / уклад.: О. М. Гладчук, М. Г. Марич, А. В. Марич, М. П. Федішин. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 254 с.
2. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.
3. Сосновська О. О. Страхування : навч. посіб. К.: ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
4. Ушакова О. А. У93 Банківські операції : навч. посіб. Рівне : НУВГП. 2021. 226 с.

Допоміжна література:

5. Cybersecurity of the Banking Sector in the Context of Digitalization of the World's Econom /. Natalia V. Trusova, Iryna O. Chkan, Nataliia M. Kondratska, Natalia Yu. Zakharova, Svitlana O. Osypenko. *THE BANKING LAW JOURNAL*. Volume 140, number 9, October 2023. P. 471–502 (SCOPUS) URL: <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-85175070354&partnerID=MN8TOARS>
6. Larisa Melnyk, Nataliia Kondratska, Vita Havryliuk, Volodymyr Rudyk and Svitlana Burdeniuk. (2022) Optimization Model of Structural Allocation of Financial Resources in the Pension System of Ukraine. *Review of Economics and Finance*, 2022, 20, 216-228. URL:<https://refpress.org/ref-vol20-a26/> (SCOPUS)
7. Melnyk L. V. (2021). Credit-Investment Activity of Banks of the Ukraine: Financial Globalization, Risks, Stabilization (Кредитно-інвестиційна діяльність банків України: фінансова глобалізація, ризики, стабілізація). / N.V. Trusova, Z.S. Shilo, O.S. Prystemskyi *Universal Journal of Accounting and Finance*, 2021, 9(3), 450-468. URL: https://www.hrpub.org/journals/article_info.php?aid=11068
8. Melnyk L. V. (2021). The Risks of Payment Systems of Banking Institutions of Ukraine. (Ризики платіжних систем банківських установ України). / N. V. Trusova, O. V. Hryvkivska, O.V. Gerasymova, M. A. Tereshchenko *Universal Journal of Accounting and Finance* 2021. 9(4): pp. 637-652. URL: https://www.hrpub.org/journals/article_info.php?aid=11161
9. Trusova, N. V., Chkan, I. O., Kondratska, N. M., Zakharova, N. Yu., & Osypenko, S. O. (2023). Cybersecurity of the Banking Sector

in the Context of Digitalization of the World's Economy. *Banking Law Journal*, 140(9), 471-502.

10. Банківський менеджмент : навч. посіб./ Зянько В. В., Спіфанова І. Ю., Коваль Н. О., Ткачук Л. М.; 3-те вид., доп. Вінниця : ВНТУ, 2022. 170 с.

11. Заячківська О. В., Котик О. В., Кондрацька Н. М. Підходи до тлумачення фінансово-економічної безпеки страхових компаній. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. Рівне : НУВГП, 2025. No 2. С. 3–8.

12. Кондрацька Н. М., Дума В. Л. Розвиток фінансових технологій банківської сфери: загрози та перспективи. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2023. (2(102)). С. 83–94. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/27682/>

13. Кондрацька Н. М., Котик О. В., Заячківська О. В. Фінансова безпека страхового ринку в Україні. *Економіка та суспільство*, 2025. No 76. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-18>

14. Кондрацька Н. М., Ковшун Н. Е., Дума В. Л. Необанкінг та цифрова трансформація банківської системи України. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. 2021. (4(96)). С. 59-69.

15. Котик О. В., Любовська М. М. Загрози та ризики фінансової безпеки банків та шляхи їх усунення. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. Рівне: НУВГП, 2020. №1. С. 111–124.

16. Кухарчук, Петро. (2024). Механізм державного регулювання у сфері діяльності небанківських фінансових установ. *Актуальні питання у сучасній науці*, 2024, 6 (24).

17. Кушнір С. О., Батракова Т. І. Банківські операції : навчальний посібник. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 158 с.

18. Мельник Л. В. Кондрацька Н. М., Скаковська С. С. Підвищення фінансової стійкості банківських установ. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. 2025. No 2. С. 125-137 URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=4640838>

19. Мельник С. І. Банківська система : навч. посіб. у схемах і табл. / Степан Мельник, Наталія Шевченко, Інна Висоцька ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 182 с.

20. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 184 с.

21. Мельник Т. А. Сибірцев В. В. Страхування : навч. посібник. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. - 307 с.

22. Опальчук Р. М. Страховий менеджмент : навчальний посібник. Київ : ЦП «Компринт», 2023. 251 с.

23. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 2121-III від 07.12.00. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

24. Про кредитні спілки: Закон України від 14.07.2023р. № 3254-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3254-20#Text>

25. Про страхування: Закон України від 18.11.2021р. № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

26. Про фінансовий лізинг: Закон України від 14.12.2021р. № 1953-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/t211201?an=354>

27. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 02.10.2023р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

28. Сосновська О. О. Страхування : навчальний посібник. К. : Київ ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.

29. Трусова Н. В., Кондрацька Н. М., Дума В. Л. Стійкість розвитку похідних фінансових інструментів у банківській системі. *Modern Economics*. 2022. No 35. С. 123–129. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/35-2022/trusova.pdf>

30. Черв'як А. Міжнародний досвід з контролю за діяльністю фінансово-кредитних установ як основа їх економічної безпеки. *Економіка та суспільство*. 2021 (24). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-53>.

Електронні джерела

31. Financial Services and Markets Authority. URL: <https://www.fsma.be/en/what-fsma>.

32. The National Pawnbrokers association (NPA) <https://www.nationalpawnbrokers.org/about/>

33. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main>

34. Офіційний сайт Групи Світового Банку. URL: www.worldbank.org

35. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: <https://www.ebrd.com/home.html#>

36. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://www.uainsur.com>

37. Офіційний сайт Міжнародного Валютного Фонду. URL: <http://www.imf.org>

38. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>

39. Офіційний сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua

40. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>